

SIG EN TSAR?

liksom republikernas rätt till egen lagstiftning finns bekräftade i det unionsavtal som i juni 1992 undertecknades av alla delrepubliker (utom Tatarstan och Tjetjen-Ingusj).

Presidentämbetet får även i detta förslag ganska omfattande maktbefogenheter, inklusive rätten att utlysa undantagstillstånd, men han får inte rätt att upplösa parlamentet (vilket här behåller sin "sovjetiska" benämning Högsta sovjet). Parlamentet ska godkänna utnämningen inte bara av premiärminister utan även av riksbankschef, medlemmar av författningsråd och de ansvariga för "nyckelministerierna" (försvars-, inrikes-, säkerhets-, utrikes- och finansministerposterna). Posten som vicepresident, som Jeltsin vill avskaffa, behålles också.

Starkt motstånd mot Jeltsins förslag

När det gäller parlamentets uppbyggnad är förslagen ganska lika: ett tvåkammerssystem där den ena kammaren består av två delegater från varje delrepublik, region (oblast) och område (kraj), alltså i stil med senaten i USA. Till den andra kammaren – som med en nostalgisk påminnelse om tsartiden kallas "Stans дума" i Jeltsins förslag – ska 300 delegater väljas i vanliga valkretsar. Med tanke på att Rysslands befolkning består av 150 miljoner människor förefaller antalet ledamöter i denna дума ganska begränsat.

Vilket av dessa förslag har nu störst utsikter att antas, och vilket av dem har störst möjligheter att föra ut Ryssland ur sin politiska och ekonomiska kris? Jeltsins förslag har nog större förutsättningar att bevara Rysslands enhet som nation och övervinna de regionalistiska och separatistiska strävanden som hotar att bryta upp federationen inte bara i etniska utan ibland även lokalpatriotiska enheter. En centralistisk makt kan också vara effektivare

Men redan inom några månader, och i ännu högre grad i början av nästa år – rimligtvis den tidigaste tidpunkt då några nya val kan hållas – kan den pågående försämringen av de ekonomiska förhållandena och det tilltagande politiska sönderfallet ge Jeltsins främste motståndare, den nuvarande vicepresidenten Alexander Rutskoj, en reell chans att vinna. Möjligen kommer vi då att få se de demokratiska och liberala partierna förlora sitt kortlivade inflytande och kommunistiska, socialistiska och framförallt rysknationella krafter stärka sina positioner.

Det finns ett starkt motstånd mot Jeltsins förslag och det är överhuvudtaget tveksamt om han kan få igenom det med "normala" metoder: tolv av de tjugo nationella delrepublikerna har förkastat det och vägrat delta i förberedelsearbetet inför den konstituerande församling som nu öppnats. Och att genomdriva en ny grundlag med författningsvidriga metoder är knappast lämpligt.

Det Rysslands grannar idag främst fruktar är inte så mycket socialismens återuppväckande som dess omvandling till en "national socialism" ofrånkomligen inriktad på gränsrevideringar: i de andra fyra unionsrepublikerna finns stora områden med huvudsakligen rysk befolkning. En nationalistiskt inriktad Дума och en nära nog diktatorisk presidentmakt kan visa sig vara mycket riskabla redskap för en vidsträckt och mångnationell stat som Ryssland.

Ekonomisk återuppbyggnad

Det bästa både för Ryssland och dess grannar vore om den enorma slumrande kraften hos dess folk kunde inriktas på ekonomisk återuppbyggnad. En sådan förändring av inriktningen lyckades Tyskland och Japan åstadkomma efter sina militära nederlag. Hit-

KONST

Konsthögskolan, Stockholm: elevutställning Konstnärshuset, Stockholm: avgångselever från Umeå konsthögskola.

"Rygg" –
ett av
Annelie
Wallins
intressanta
arbeten.

Foto: PER BJÖRN

"angrepp" på besökaren. Man skulle kunna tro att den strikta, "ny-enkla" formen innebar ett återvändande till **l'art pour l'art**, men rent faktiskt har

som liknar det sena 80-talets "självpporträtt i form av arbetsmaterial" – men de verk som väcker intresse är bilder som visserligen talar ganska tyst, men som renodlar sitt uttryck och fördjupar sitt tema. Ett av de teman som återkommer i varierande form är "den bortvända blickens" bilder, försök till avskalade metaforer: Annelie Wallins skulpturer är suveräna

och till associationen – i stället för att accentuera ytan och dissociationen. I måleriet finns otaliga, mycket suggestiva exempel – Susanne Nygårds från Umeå, Klara Kristalova, Johannes Falk, Malin Borin, Charlotte Jönsson och Lena Sundelius från Stockholm. Samtidigt som bildens egna uttrycksmedel bejakas – det är rent faktiskt tavlor på väggar-

ion och brottslighet som blivit det största hindret för genomförandet av varje ekonomisk reform.

Däremot ger detta förslag en framväxande rysk nationalism större möjligheter och gör Rysslands framtid mer beroende av presidentens personlighet. För närvarande har visserligen inte Jeltsin någon verklig konkurrent.

nederlaget i det "kalla kriget" som en nationell förödmjukelse. Kanske skulle det kunna visa sig vara till välsignelse också för ryssarna själva. Men då krävs att de inriktar sig på att bekämpa inflationen istället för varandra.

Zjores Medvedev
Övers: Örjan Appelqvist

INGAMAJ BECK ser säsongens konstelevutställningar:

Här segrar det nyenkla

■■ "Sopor med barocka anspråk", suckade den engelske konstkritikern Brian Sewell (i Journal of Art, mars 93) inför Hayward Gallery's sammanställning av internationell skulptur 1960-1990. Vad han syftade på var installationsformens "degenerering" av skulpturens språk och bildkonstnärernas "beroende av filosofiska resonemang". Vad han efterlyste var ett slutgiltigt farväl till arvet från dada och ready-mades-traditionen och en återgång till **gestaltningens problematik**.

Inför vårens elevutställningar finns ingen anledning att sucka; "soporna" tar mycket lite plats och har än mindre (barocka) anspråk. Starkare och tydligare uttrycks på olika sätt försök till formuleringar av

strikt måleriska eller skulpturala problem. Varje verk söker en form – utan

att luta sig åt vare sig litterära "bruksanvisningar" eller koreografiska

men med samhälleliga konsekvenser. Det finns "kvar" arbeten

de utställande elevernas arbeten tydliga politiska och samhälleliga referenser. Förmodligen är 90-talets unga konst på väg att formulera ett ställningstagande, i konstnärlig form,

■■ Den "ny-enkla" formen betyder också att målare, skulptörer och grafiker på olika sätt vänder tillbaka till tydliga gestalter

ningar av någon art – så söker sig de unga konstnärerna in i alldeles specifika bilder, fjärran från "trivialia-bilden", så nära som möjligt ett rent musikaliskt språk.

■■ Elevutställningarna i Stockholm visar mycket lite kitsch, mycket lite neo-barock. Humor finns i enstaka fall, som hos Peter Johanssons "Kulturpolitiskt manifest", i form av konst och kultur på burk. Det som de unga bildkonstnärerna visar är en samhörighet med både

världen i stort och konstvärlden i snäv mening; diskussionerna som förs "innanför murarna" motsvarar dagssituationen "utanför", vilket jag tycker är det allra viktigaste i dessa sammanhang.

Om det fortfarande finns gott om "sopor med barocka anspråk" i etablissemangets salar är det faktiskt uppiggande att få se yngre bildkonstnärer som vågar greppa tag i skeenden, frågor, konflikter – och ge dem en lösning, i en konstnärlig form.

Karin Andersson: "Högsommar" – en självklar och egensinnig bildvärld.

Foto: PER BJÖRN

Ingamaj
Beck

PIPPI LÅNGSTRUMP

Lör-, sön- och månd. kl. 14.00.
Bilj. ons-fre 12-18 samt 3 tim före
förest. 013-13 06 01 el. 11 05 01.

Frluftsteatern
Gamla Linköping